

Rapportage stand van zaken Aanpak Ring Zuid T1-2019 na directeurenoverleg 18 april 2019

Voor Provinciale Staten Groningen

Introductie

Dit is de Rapportage Aanpak Ring Zuid voor Provinciale Staten van de provincie Groningen. Deze beschrijft in kort bestek de inhoudelijke en financiële stand van zaken van het project Aanpak Ring Zuid. Deze rapportage verschijnt drie keer per jaar, op basis van de Trimester-rapportages die de projectorganisatie Aanpak Ring Zuid voor de interne projectverantwoording opstelt begin maart, eind augustus en eind december.

Deze rapportage bestaat uit de volgende onderdelen:

- A. Stand van zaken werkzaamheden
- B. Financiën
- C. Communicatie met omgeving
- D. Overige aandachtspunten

Uitgebreidere overzichten en toelichtingen staan in de bijlagen.

Eerdere versies

- 13 november 2018 - PS Rapportage T2 2018
- 12 februari 2019 - PS Rapportage T3 2018

A. Stand van zaken werkzaamheden januari-februari 2019

De ontwikkelingen tot en met december 2018 zijn beschreven in de vorige PS Rapportages.

De bijlage geeft een overzicht van de werkzaamheden die sinds de gunning zijn uitgevoerd en van de correspondentie aan uw staten.

Actualiteit werkzaamheden sinds de vorige PS Rapportage:

- In januari/februari is de zuidbaan van de N7 richting Hoogezand in gebruik genomen. Dit betekent dat op de N7 tussen de Hereweg en het Europaplein het verkeer in beide richtingen over versmalde rijstroken rijdt. Deze situatie blijft de komende jaren bestaan totdat de verdiepte ligging in gebruik genomen kan worden.
- Het viaduct in de oude zuidbaan ter hoogte van de Esperantokruising is in februari gesloopt.
- De A28 is ter hoogte van de Brailleweg verschoven naar een tijdelijke weg. De sloop van het oude viaduct in de A28 over de Brailleweg is gaande.

Op 28 maart 2019 is het Plan van Aanpak Hertogh gepresenteerd. Daarmee is ook de planning voor 2019 en de komende jaren bekend gemaakt. Het Plan van Aanpak en het Advies van de commissie Hertogh zijn met een brief aan PS gestuurd. In 2019 staan met name de volgende werkzaamheden gepland:

- Het inschuiven van de Helperzoomtunnel is ingepland, dit gebeurt tijdens een buitendienststelling tijdens week 32, in de zomervakantie.
- Het inbrengen van de damwanden voor de verdiepte ligging wordt voorbereid en staat gepland in de zomervakantie.

Daarnaast vinden in 2019 van west naar oost ook de volgende werkzaamheden plaats:

- Vrijheidsplein: renovatie viaduct
- Noord-Willemskanaal: damwanden plaatsen
- Brailleweg: sloop viaduct
- Hereweg: gedeeltelijke sloop viaduct
- Kempkensberg: afgraven talud
- Waterloolaan: inrichten voor twee richtingsverkeer
- Tussen Esperantokruising en Oude Winschoterdiep: sloop oude zuidbaan en oude afrit Oosterpoort
- Nieuwe aansluiting Stettinweg/Kielerbocht op de N7

Ten tijde van de afsluiting van de oprit van Hereweg/Kempkensberg naar de N7 richting Hoogezand begin februari van dit jaar heeft Groningen Bereikbaar het verkeer ter plaatse en in de omgeving in Groningen-Zuid dagelijks intensief gemonitord met observaties. Na een gewenningsperiode is een nieuw evenwicht in de verkeersstromen opgetreden en zijn relevante verkeerslichten geoptimaliseerd om de hinder van en voor het verkeer te minimaliseren. De verkeerscirculatiemaatregelen die als onderdeel van de Aanpak Ring Zuid reeds eerder in Groningen-Zuid zijn genomen hebben er toe bijgedragen dat er geen onacceptabele verkeershinder optreedt. Via de reguliere monitoring door Groningen Bereikbaar blijven wij de situatie in Groningen-Zuid in de gaten houden. Hierbij worden onder meer dagelijks filmpjes gemaakt van de verkeersafwikkeling zoals die op Google Maps te zien is.

Fietsverbinding Rivierenbuurt-zwembad De Papiermolen

In de officiële beslissing om de zuidelijke ringweg aan te pakken, het Tracébesluit van 2014, was een voetgangersbrug voorzien als verbinding tussen de Rivierenbuurt en zwembad De Papiermolen. De bestaande fietstunnel in het verlengde van de Merwedestraat moest dicht. Omdat de ringweg op deze plek veel breder wordt, leek het niet mogelijk hier een verkeersveilige en sociaal veilige fietstunnel te behouden. Tot onvrede van de omwonenden. Zij wilden hun fietstunnel niet kwijt, ook al omdat de fietsverbinding langs de Vondellaan verdwijnt.

Aannemer Combinatie Herepoort, die het plan uitwerkt, bedacht een slimme oplossing. Daarin wordt de ringweg verhoogd en de omliggende straten juist verlaagd. De gemeenteraad heeft op 31 mei 2017 besloten tot aanleg van deze tunnel en daarvoor de middelen vrij te maken.

Het Tracébesluit moet hierop worden aangepast. Hier hoort een wijzigingsprocedure met een inspraaktraject bij, waarbij iedereen zijn zienswijze op het plan kan geven. De Minister heeft het ontwerpbesluit getekend en op respectievelijk vijf en zes juni zijn de publicatie van kennisgeving en

start van de zienswijzeperiode voorzien. Tevens wordt er een informatiebijeenkomst georganiseerd in het Paviljoen waarbij omwonenden en ander belanghebbenden geïnformeerd worden.

B. Financiën

Binnen Rijkswaterstaat is het de gewoonte dat de ramingen door de projectorganisatie van het project worden opgesteld. Voorafgaand aan belangrijke besluitmomenten wordt een uitgebreide toets door ervaren ramingsdeskundigen uitgevoerd. Na vaststelling van de raming wordt de financiële prognose periodiek geactualiseerd naar een actuele prognose eindstand. Het is van belang dat men zich realiseert het een onderbouwde inschatting is van de eindkosten van het project. Voor de opdrachtgevers is het uitgangspunt is dat de aannemer verantwoordelijk is voor de financiële gevolgen van de extra tijd die CHP nodig heeft gehad voor de uitwerking van het ontwerp en de uitloop van de werkzaamheden.

Stand van zaken financiën

		Raming gunning (april 2016)		Raming herijking (najaar 2017)	Prognose T3- Actueel per 31 dec 2018	Prognose T1- Actueel per 1 mrt 2019	
Budget uitvoeringskosten	3)	639	1)	629,1	650,4	650,4	<i>budget nog niet geïndexeerd</i>
Prognose eindstand uitvoeringskosten		549,9		610,2	632,6	632,6	<i>kosten wel geïndexeerd</i>
Engineering- en bouwkosten ON		388	1)	403	427,6	427,4	
Alliantie aandeel CHP				15,1	15,1	15,1	
Alliantie aandeel ARZ				36,6	36,6	2)	36,6
Engineering- en bouwkosten OG		5,1		5,3	5,1	5,1	
Vastgoedkosten		16		14,6	14,5	14,5	
Bijkomende kosten		45,5		40,3	41,6	41,6	
Mobiliteitskosten		14		14	16,1	16,1	
Onvoorzien		81,3		81,3	76	2)	76,2
		549,9		610,2	632,6	632,6	
1) Tussen moment van gunning en herijking is een aanpassing gedaan op de verwerking van het btw-voordeel. Zowel budget als kosten zijn verlaagd. Financieel heeft dit verder geen gevolgen.							
2) Een deel van de risico's wordt samen met CHP beheerst via het alliantiefonds. Ons aandeel in dit fonds geldt dus ook als onvoorzien. Het onvoorzien is t.o.v. herijking afgenomen doordat een aantal risico's is opgetreden, leidend tot een verschuiving van onvoorzien naar de kosten.							
3) Zoals in de eerste PS rapportage is toegelicht, zijn alleen de ontwikkelingen in het budget 'Uitvoeringskosten' relevant voor de financiële risico's van de provincie Groningen.							

Ontwikkeling uitvoeringskosten

Toelichting ontwikkeling budget uitvoeringskosten:

- Ten opzichte van de vorige rapportage zijn geen noemenswaardige veranderingen opgetreden. Het actuele budget is nog prijspeil 1 januari 2018, vorig jaar dus. Het is nog niet bekend welke indexering over het jaar 2018 door het rijk aan het budget wordt toegekend. Ter indicatie: bij een IBOI¹ 2019 van 1,5% zal het budget met ongeveer € 7,3 miljoen worden geïndexeerd. Het projectbureau verwacht dat de indexering van het aan het hoofdbouwcontract gerelateerde budget uiteindelijk ongeveer in evenwicht zal zijn met de indexering die ARZ verschuldigd is voor het hoofdbouwcontract;

Toelichting ontwikkeling prognose eindstand uitvoeringskosten:

- Ten opzichte van de vorige rapportage zijn geen noemenswaardige veranderingen opgetreden.

Ontwikkeling omvang onvoorzien

In de vorige PS-rapportage hebben wij gemeld dat de gevolgen van de vertraging en de huidige werkwijze van de opdrachtnemer voor het onvoorzien nog meer in detail bekeken moeten worden. Deze actie zal in de loop van het voorjaar 2019 worden uitgevoerd, hangende de uitwerking van de adviezen van de commissie Hertogh. Vooralsnog is de conclusie: de prognose eindstand inclusief

¹ Index Bruto Overheidsinvesteringen

risicoreserveringen past nog steeds binnen het beschikbare budget, maar we zijn alert op de ontwikkeling van het risicodossier.

In het Plan van Aanpak van de commissie Hertogh is de planning opgenomen voor de oplossing die de financiële angel moet wegnemen (pagina 16). Eind 2019 dient er een oplossing uitgewerkt zijn door beide partijen, waarna in het 1e kwartaal van 2020 dit vastgelegd kan worden.

C. Communicatie omgeving

Zoals de commissie Hertogh in het Plan van Aanpak stelde, de aanpak van de zuidelijke ringweg is qua impact op de omgeving in alle projecten die landelijk spelen één van de buitencategorie. Midden in de stad Groningen, op steenworp van de Martinitorren, liggen de bouwplaatsen straks direct naast woonwijken, vlakbij monumentaal groen en hebben vele automobilisten en fietsers dagelijks hinder van de bouwwerkzaamheden. Het verlies aan draagvlak bij de bewoners, politici en andere belanghebbenden ligt op de loer. Daarom hebben ARZ en CHP draagvlak en begrip van belanghebbenden als thema gekozen waarop zij willen excelleren.

Doelstelling van zowel ARZ als CHP is om een duurzame relatie met de directe omgeving en wederzijds vertrouwen tussen Aanpak Ring Zuid en stakeholders op te bouwen en te onderhouden. Dit doen zij bijvoorbeeld door:

- Managen van verwachtingen: tijdig correcte en relevante informatie geven aan de omgeving over hinder/overlast (impact) en voortgang.
- Luisteren en in gesprek gaan: benaderbaar zijn en open staan voor, reageren op en in gesprek gaan over vragen, klachten en wensen uit omgeving.
- Ervaringen delen: een podium bieden voor het delen van ervaringen.

Ontwikkelingen januari - heden

De afgelopen maanden lag de nadruk op de voorbereidende werkzaamheden, zoals de omzetting van rijbanen en de sloop van kunstwerken. Dit leverde de nodige hinder op voor de weggebruiker en de omgeving: de ingebruikname van de tijdelijke zuidbaan in de N7, de sloop van het viaduct in de N7 ter hoogte van de Esperantokruising, de ingebruikname van de by-pass in de A28 ter hoogte van de Brailleweg en het voorbereiden van de sloop van het oude viaduct over de Brailleweg. Bewoners hebben aandacht gevraagd voor het bouwterrein bij de Van Eedenstraat, in overleg met bewoners is hiervoor een oplossing gevonden (zie onze brief d.d. 23 april 2019, kenmerk 2019-033529/17/A.28).

De communicatiekalender in bijlage C geeft een overzicht van de communicatie-activiteiten over de afgelopen maanden, en een korte vooruitblik op de komende periode.

Als er werkzaamheden gaan plaatsvinden, is er intensief contact met de omgeving via bijvoorbeeld bijeenkomsten, gesprekken, spreekuur in een informatiekeet ter plekke, brieven, folders en social media. Ook wordt contact onderhouden met zes speciaal in het leven geroepen wijkoverleggen. De website en de digitale nieuwsbrief zijn tevens een belangrijke bron van informatie over het project. In de periode januari-mei zijn 50 nieuwsberichten verschenen. Sinds augustus 2018 is het informatiecentrum Paviljoen Ring Zuid geopend, dat inmiddels al ruim 1600 bezoekers heeft ontvangen. In het eerste kwartaal van 2019 zijn ook raads- en statenleden hier ontvangen voor een informatiebijeenkomst. De website heeft momenteel gemiddeld 4.736 unieke bezoekers per week, in totaal is het aantal bezoeken aan de website gemiddeld 10.755 per week. Het aantal leden van de digitale nieuwsbrief blijft groeien, dit zijn er nu 2.519. Het aantal volgers op Twitter en Facebook neemt geleidelijk toe en zit op dit moment op resp. 2.168 en 5.870.

In de communicatie werkt ARZ nauw samen met Groningen Bereikbaar (GB). Zo bezoeken ARZ/CHP samen met GB bedrijven om hen te informeren over werkzaamheden. De focus van ARZ ligt op communicatie over het project met het brede publiek en over de werkzaamheden met de directe omgeving. De focus van GB ligt op communicatie over de werkzaamheden en de gevolgen voor het verkeer met de weggebruikers.

Op dit moment wordt er gewerkt aan de voorbereiding voor de aanleg van de verdiepte ligging, te beginnen met het aanbrengen van 1,3 kilometer damwand ten behoeve van de bouwkuip. Indien er toestemming voor verkregen wordt, zal dit voor langdurige overlast en hinder zorgen voor de directe omgeving vanaf de zomer tot het einde van het jaar. Ook zal tijdens de zomervakantie de noordelijke rijbaan van de N7 gestremd worden (Europaweg- Julianaplein). ARZ, CHP en Groningen Bereikbaar bereiden een uitgebreide strategie en aanpak voor om de hinder waar het kan te beperken. De omgeving: bewoners, instellingen, organisaties en weggebruikers worden hierover uitgebreid geïnformeerd en betrokken. U wordt hierover bijgepraat tijdens de informatiebijeenkomst voor raad en staten op 6 juni aanstaande.

D. Overige aandachtspunten

Spoorzone

De provincie Groningen is samen met de gemeente Groningen opdrachtgever voor het project Groningen Spoorzone. De werkzaamheden aan het spoor hebben raakvlakken met de Aanpak Ring Zuid, met name als het gaat om de spoorwegovergang Esperantokruising, de kruising van de Ring Zuid met het spoor en de Helperzoomtunnel. Onder regie van Groningen Bereikbaar stemmen Groningen Spoorzone en de Aanpak Ring Zuid hun werkzaamheden af. Van belang is dat de Helperzoomtunnel op tijd klaar is, omdat dit nodig is om 2020 een vierde spoor te kunnen aanleggen en het nieuwe opstel terrein bij de Vork in gebruik te kunnen nemen. Daarom zijn wij blij dat het inschuiven van de Helperzoomtunnel nu is gepland in de zomer van 2019, in week 32.

Bijlage bij A. Ontwikkeling werkzaamheden sinds gunning

Correspondentie aan uw staten sinds gunning project:

<i>datum</i>	<i>kenmerk</i>	<i>Onderwerp</i>
15 april 2016	Brief 2016-21.539/15/V.3	Voorlopige gunning project Aanpak Ring Zuid
12 mei 2016	Brief 2016-26.231/19/A.15	Definitieve gunning project Aanpak Ring Zuid
26 oktober 2016	Brief 2016-61.665/43/A.26	Aanpak Herepoort bij reconstructie Zuidelijke Ringweg
28 maart 2017	Brief 2017-08410/12/A.15	Wijziging Ontwerp Tracé Besluit (in verband met 3 optimalisaties)
9 mei 2017	Voordracht 24/2017	Voordracht van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van Groningen over de stand van zaken Aanpak Ring Zuid en het voorstel tot uitvoering van de no regret maatregel optimalisatie fiets- en voetgangerstunnel Esperanto.
5 september 2017	Brief 2017-078.008/36/A.18	Schriftelijke vragen tunnelveiligheid Ring Zuid
12 september 2017	Brief 2017-083.949/37/A.34	Wijziging Tracébesluit Aanpak Ring Zuid
8 november 2017	Brief 2017-096.876/45/A.15	Herijking Aanpak Ring Zuid
21 juni 2018	Brief 2018-039.539/25	Stand van zaken Aanpak Ring Zuid
18 juli 2018	Brief 2018-047.162/29/A.54	Stand van zaken zomerstremming Zuidelijke Ringweg
18 september 2018	Brief 2018-061.931/38/A.13	Voortgang Zuidelijke Ringweg Groningen
1 oktober 2018	Brief 2018-033.153/39/A.6	Schriftelijke vragen problemen Helperzoomtunnel
1 oktober 2018	Brief 2018-051.151/39/A.9	Schriftelijke vragen over ontwikkelingen rondom Zuidelijke Ringweg Groningen
9 november 2018	Brief 2018-074.889/45/A.7	Schriftelijke vragen naar aanleiding van een artikel in Cobouw
13 november 2018	Brief 2018-076.363/46/A.21	PS-rapportage T2-2018 Aanpak Ring Zuid
27 november 2018	Brief 2018-076.301/48/A.6	Schriftelijke vragen over de Ring Zuid Groningen
20 december 2018	Brief 2018-088.616/51/A.40	Aanpak Ring Zuid, Advies commissie Hertogh
22 januari 2019	Brief 2019-004195/4/V3	Beantwoording verzoek inzage advies commissie Hertogh
12 februari 2019	Brief 2019-007724/7/A.6	PS Rapportage T3-2018 Aanpak Ring Zuid
28 maart 2019	Brief 2019-021313/13/V4	Plan van Aanpak commissie Hertogh
23 april 2019	Brief 2019-033529/17/A.28	Schriftelijke vragen naar aanleiding van overlast Van Eedenstraat

Actuele stand van zaken werkzaamheden

Werkzaamheden die in de vorige PS-rapportage als uitgevoerd zijn gemeld, zijn in dit actuele overzicht weggelaten.

Werkzaamheid	Stand van zaken
Vorbereiding/organisatie	
Vorbereiding op de uitvoering, opzetten organisatie	Organisatie wordt versterkt
Herziening fasering en planning	Uitgevoerd. Met het Plan van Aanpak Hertogh is een concrete planning voor 2019 opgeleverd, met een doorkijk tot en met 2024.
Uitwerken ontwerpen	Gaande, continue activiteit gedurende looptijd project
Vorbereiden en uitvragen benodigde vergunningaanvragen	Gaande, continue activiteit gedurende looptijd project
Inrichten bouwterreinen, kappen of verplaatsen bomen en houtopstanden	Uitgevoerd, langs Noord-Willemskanaal deels.
Ringwegacademie	Op 23 mei 2018 is het bestuursakkoord van de Ringwegacademie getekend door Terra, Noorderpoort, Alfa-college, overheden en bedrijfsleven in het kader van Aanpak Ringweg Zuid Groningen. In de overeenkomst wordt een aantal deelprojecten genoemd die de komende jaren door de deelnemende partijen worden uitgevoerd.
Deelgebied west (Hoogkerk tot en met Vrijheidsplein)	
Langdurige renovatiewerkzaamheden viaduct Vrijheidsplein	Eerste fase gaande tot medio juli 2019
Deelgebied Julianaplein	
Aanleg tijdelijk viaduct Brailleweg	Uitgevoerd en in gebruik genomen.
Sloop oude viaduct Brailleweg	Gaande (meivakantie 2019)
Tijdelijk Julianaplein	Aanleg start medio 2020; in gebruik van begin 2022 tot zomer 2023.
Aanleg Paviljoentuin (met in het project toe te passen materialen en groen)	Gaande, juli 2019 gereed.
Vervangen vleermuisschermen Zuiderbegraafplaats	Gaande, oktober 2018
Bescherming woningen tegen verkeerslawaaï	Gaande, vanaf oktober 2018
Noord-Willemskanaal: damwanden plaatsen	In voorbereiding, ingepland 2019
Deelgebied Zuiderplantsoen (de Verdiepte ligging)	
Omlegging/ingebruikname tijdelijke Zuidbaan N7	Uitgevoerd.
Plaatsing damwand verdiepte ligging	Zomer en najaar 2019
Afronden ontwerp	Gaande
Aanvragen zomerstremming	Gaande
Sloop oude zuidbaan en oude afrit Oosterpoort	Gaande, april - juli 2019

Hereweg: gedeeltelijke sloop viaduct	In voorbereiding, ingepland juni/juli 2019
Kempkensberg: afgraven talud	In voorbereiding, ingepland 2019
Waterloolaan: inrichten voor tweerichtingsverkeer	In voorbereiding, ingepland 2019
Deelgebied Helpman/Coendersborg	
Inschuiven Helperzoomtunnel	In voorbereiding, ingepland wk 32-2019
Afbouw tunnel	In voorbereiding, vanaf week 32 t/m Q1-2020
Deelgebied Oost (Europaplein tot en met Knooppunt Euvelgunne)	
Bescherming riool in oude Skivijver	Uitgevoerd
Nieuwe aansluiting Stettinweg/Kielerbocht	In voorbereiding, ingepland 2019

Bijlage bij C. Communicatie februari - heden + vooruitblik

In onderstaande communicatiekalender staan de bijeenkomsten en excursies voor omwonenden, belanghebbenden en politiek.
(Aankondigingen van) werkzaamheden en bijbehorende bewonersbrieven staan op de website van Aanpak Ring Zuid:

<https://www.aanpakringzuid.nl/bibliotheek/bewonersbrieven>

2019		
Tijdstip	Aanleiding	Toelichting
16-17 februari	Werkzaamheden TVP	Koffiekar en voorlichting voor geïnteresseerden bij de werkzaamheden
19-20 februari	Werkzaamheden Esperantokruising	Fietstersactievoorlichting omleidingsroute (ontbijtkoek uitdelen bij tijdelijke fietstunnel)
26 februari	Werkzaamheden	Toelichting verkeerssituatie Anna Paulownastraat en Waterloolaan
27 februari	Werkzaamheden	Toelichting werkzaamheden nabij Brailleweg
28 februari	Algemeen	Presentatie film gemaakt door studenten Minerva
8 maart	Excursie Paviljoen	Studenten RUG
12 maart	Persmoment	TVP wk 32 inschuiven HZT
28 maart	Persmoment	Presentatie Plan van Aanpak Hertogh
Vanaf april	Voortgang	Top 15 stakeholders informeren, nog te plannen.
4 april	Excursies Paviljoen	Wierdsma & Partners
April	Excursie	Rotary Westerkwartier
10 april	Werkzaamheden en voortgang	Alle wijkoverleggen
12 april	Werkzaamheden en voortgang	Bedrijven Hereweg
14 april	Algemeen	Urban Trail door Paviljoen Aanpak Ring Zuid (3500 deelnemers in waves van 500)
15 april	Excursie Paviljoen	RWS NN
18 april	Voortgang	Captains Breakfast
19 april	Algemeen	Girlsday
24 april	Werkzaamheden	Woonschepen Julianahaven
7 mei	Voortgang	Informatiebijeenkomst Verkeerscommissie Herewegbuurt
14 mei	Werkzaamheden	Informatiebijeenkomst Herewegbuurt sloop Herewegviaduct
24 mei	Excursie Paviljoen	Serviceclub Ronde Tafel Assen
29 mei	Excursie Paviljoen	Hochschule Buxtehude
4 juni	Excursie Paviljoen	Pool projectmanagers Utrecht
5 juni	Vorbereiding werkzaamheden m.b.t. verdiepte ligging	Alle wijkoverleggen
6 juni	Vorbereiding werkzaamheden m.b.t. verdiepte ligging	Informatiebijeenkomst leden gemeenteraad en leden provinciale staten.
6 juni	Prokkelstagedag i.s.m. De Zijlen	Stagedag voor cliënten van De Zijlen in Paviljoen Ring Zuid
Maanden mei en juni	Vorbereiding werkzaamheden m.b.t. verdiepte ligging	Diverse bijeenkomsten met bewoners/bedrijven en instellingen (planning in ontwikkeling)
15 juni	Algemeen	Dag van de Bouw
16 juni	Excursie Paviljoen	Adviesgroep overleg RHDHV
19 juni	Excursie Paviljoen	RWS NN